

- Η ενίσχυση του κοινωνικού εξοπλισμού και η βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος της ποιότητας ζωής, της αισθητικής και της ταυτότητας των οικισμών.
- Οι ολοκληρωμένες αστικές αναπλάσεις κατά προτεραιότητα των κεντρικών πυρήνων των πόλεων και των παραλιακών μετώπων σε όσες απ' αυτές είναι παράκτιες.
- Η σταδιακή υδροδότηση όλων των οικισμών είτε από το διυλιστήριο του Ερύμανθου είτε του Πηνειού.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη ΖΟΕ Ηλείας, προτείνεται η αναθεώρησή της μέσω ενός ειδικού τοπικού χωροταξικού σχεδίου με βάση τις κατευθύνσεις και τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής. Στο σχέδιο αυτό μπορούν να εντοπισθούν μικρές περιοχές αυστηρά ελεγχόμενης χωροθέτησης ποιοτικών τουριστικών εγκαταστάσεων (4* - 5*), με συγκεκριμένους όρους, κυρίως στην ποιότητα των κατασκευών και στην ένταξή τους στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

4.2.4 Εξειδίκευση κατευθύνσεων ανά ενδοπεριφερειακή (διαδημοτική) ενότητα

4.2.4.1 Δήμοι Ι.Π. Μεσολογγίου & Ξηρομέρου (εκτός Δ.Ε. Φυτειών)

Στα πλαίσια της ανάδειξης των εξειδικευμένων χωρικών και αναπτυξιακών χαρακτηριστικών (πλεονεκτημάτων) της ενότητας και της ενίσχυσης της κοινωνικής, εδαφικής και οικονομικής συνοχής, η βασική αναπτυξιακή στρατηγική εξειδικεύεται κυρίως στην ενίσχυση των ακόλουθων τομέων (σε συνεργασία/δικτύωση με τις γειτονικές χωρικές ενότητες της ΠΔΕ και με τα γειτονικά Ιόνια Νησιά και κυρίως με την Κεφαλονιά την Ιθάκη και τη Λευκάδα):

- Στην διεύρυνση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησής του, κυρίως των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας αλλά και των βιολογικών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων (και ειδικότερα των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ).
- Στον εμπλουτισμό/αναβάθμιση του ποιοτικού παράκτιου εναλλακτικού τουρισμού (και σε κάποια σημεία μαζικού) και στη σύνδεσή του, όπου είναι εφικτό, με τους παραγωγικούς τομείς (αλιευτικός τουρισμός, αγροτουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός), αλλά και με τους σημαντικούς πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής (οικοτουρισμός, περιηγητικός, θρησκευτικός, πολιτιστικός, ιαματικός, μαθητικός τουρισμός κ.α.).
- Στην εφαρμογή της καινοτομίας σε σύνδεση κυρίως με τους δύο παραπάνω τομείς.
- Στη βιώσιμη (αειφορική) αξιοποίηση του μεγάλου συγκριτικού πλεονεκτήματος της Αιτωλοακαρνανίας αλλά και αυτής της χωρικής ενότητας, του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της.

Στα πλαίσια της στρατηγικής κατεύθυνσης για σταδιακή αναβάθμιση της περιφέρειας ως νότιας δυτικής πύλης της χώρας και ως κεντρικού πόλου στον αναπτυξιακό άξονα Α-δριατικής – Ιονίου, καθώς και των στόχων της εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και της σταδιακής άμβλυνσης των δημογραφικών και αναπτυξιακών ανισοτήτων θα συμβάλλει: α) η ολοκλήρωση και λειτουργία των μεγάλων έργων που διαμορφώνουν τους κύριους αναπτυξιακούς διαδρόμους και πόλους της χωρικής ενότητας, β) η σταδιακή διαμόρφωση και λειτουργία του αναπτυξιακού τριπόλου Αγρίνιο – Μεσολόγγι – ελεύθερη ζώνη εμπορίου Πλατυγιαλίου – Αστακού για την βιώσιμη ανάπτυξη και ενί-

σχυση της εξωστρέφειας, όχι μόνο της ενότητας, αλλά και ολόκληρης της Αιτωλ/νίας, γ) η τοπική και υπερτοπική δικτύωση των αστικών κέντρων, μικρότερων κωμοπόλεων και κεφαλοχωρίων σ' ένα ενιαίο και συνεργαζόμενο οικιστικό δίκτυο.

Στα πλαίσια της στρατηγικής κατεύθυνσης για ανάβαθμιση της ΠΔΕ ως διεθνούς πολιτιστικού προορισμού με διεθνούς αξίας αρχαιολογικό – πολιτιστικό, φυσικό περιβάλλον:

- Δικτύωση της χωρικής ενότητας με τις γειτονικές με ανάδειξη του ιστορικού, πολιτιστικού τριπόλου Μεσολόγγι – Θέρμο - Ναύπακτος.
- Ανάδειξη και προστασία αξιόλογων φυσικών περιοχών: Εθνικό Πάρκο λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - περιοχή Ramsar και περιοχές του Δ. Ξηρομέρου (Natura, βελανιδοδάσος).
- Έμφαση στην ανάδειξη και ποιοτική τουριστική ανάπτυξη των παράκτιων ζωνών των δύο Δήμων (δυτικές ακτές Αιτ/νίας), με παράλληλο έλεγχο των συγκρούσεων χρήσεων γης και της διασφάλισης των περιβαλλοντικών πόρων.
- Έμφαση στη διαφοροποίηση και ανάπτυξη με τη χρήση νέων τεχνολογιών, καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών και με τη συνέργεια του ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη δημιουργία νησιδων αριστείας στον τομέα του τουρισμού, προστασίας και ανάπτυξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος, με εξειδικευμένες παρεμβάσεις για τα αστικά κέντρα.

Για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, που αποτελεί σημαντικό οικολογικό και παραγωγικό πόλο και πλεονέκτημα για την ενότητα, καθώς σε αυτήν εντοπίζεται το σύμπλεγμα των 6 λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού (Εθνικό Πάρκο σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού θεσμικού πλαισίου), καθώς και δύο από τα σημαντικότερα και μεγαλύτερα ποτάμια της χώρας (Αχελώος και Εύηνος), που αποτελούν βασικές συνιστώσες στην ανάπτυξη διαφόρων ανθρωπογενών οικονομικών δραστηριοτήτων προτείνονται συγκεκριμένες ειδικότερες κατευθύνσεις: α) Προώθηση ενός βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης στην λ/θ Μεσολογγίου – Αιτωλικού, β) υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου για την προστασία/ανάδειξη του Δάσους του Φράξου, της περιοχής Ξηρομέρου και του φαραγγιού της Κλεισούρας, γ) προώθηση των διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών NATURA 2000 της ενότητας, δ) κατάλληλη εκτίμηση & αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για έργα/δραστηριότητες εντός ή/και πλησίον του Εθνικού Πάρκου, ε) υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου για την αντιμετώπιση των αιτιών υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, στ) αντιμετώπιση των παράνομων αμμοληψιών από τους π. Αχελώου και Ευήνου, της λαθρούλοτομίας και υλοτόμησης υπεραιωνόβιων δέντρων βελανιδιάς, και της αυθαίρετης δόμησης (πελάδες) στην περιοχή λ/θ Μεσολογγίου, και ζ) αειφορική αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού.

Στα πλαίσια της κατεύθυνσης για προτεραιότητα στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα παραγωγής, διατυπώνονται οι παρακάτω ειδικότερες κατευθύνσεις: α) ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας και της παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε., με προτεραιότητα και αυξημένα ποσά ενίσχυσης για καλλιέργειες ή ζωικές μονάδες σε συνεχόμενες εκτάσεις, β) στροφή και εστίαση της παραγωγής σε προϊόντα αναγνωρισμένης ποιότητας και προέλευσης με παράλληλη ενίσχυση και επέκταση της βιολογικής καλλιέργειας και βιολογικής κτηνοτροφίας ιδιαίτερα στα τοπικά προϊόντα στα οποία η χωρική ενότητα υπερέχει, γ) κατασκευή και συντήρηση των υποδομών των πε-

παλαιωμένων αρδευτικών δικτύων, εξοικονόμηση αρδεύσιμου νερού, έργα άρσης της υφαλμύρισης των καλλιεργούμενων πεδιάδων και εκσυγχρονισμός και αναδιάρθρωση των αλιευτικών σκαφών και των μεθόδων αλιείας, δ) υποστήριξη επενδυτικών πρωτοβουλιών για νέους αγρότες και προώθηση νέων καλλιεργειών - αναδιάρθρωση των καλλιεργειών καπνού και προώθηση καινοτόμων δράσεων μέσω του ΤΕΙ Μεσολογίου.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τις υδατοκαλλιέργειες που αποτελούν τον κλάδο στον οποίο υπερέχει η ενότητα προτείνεται η εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης, Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας Προστατευόμενης Περιοχής που έχει ολοκληρωθεί μερικώς από τον Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθαλασσών Μεσολογίου – Αιτωλικού με συγκεκριμένες προτεραιότητες, καθώς και η εκπόνηση/θεσμοθέτηση και εφαρμογή ειδικής μελέτης Π.Ο.Α.Π.Δ., που θα εστιάζει στους τομείς του τουρισμού και των υδατοκαλλιεργειών, στις Δυτικές Ακτές Αιτωλοακαρνανίας (Δήμοι Ξηρόμερου και Ι.Π. Μεσολογίου και Εχινάδες νήσοι).

Οι κατευθύνσεις για καθετοποίηση της μεταποίησης και επεξεργασίας παραδοσιακών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της αύξησης της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των βιοτεχνικών/βιομηχανικών μονάδων είναι αυτές που αναφέρονται στην ΠΕ Αιτωλ/νίας.

Στα πλαίσια του στόχου για ανάπτυξη της υγιούς επιχειρηματικότητας, μέσω της προώθησης των προγραμμάτων καινοτομίας στην μεταποίηση και τυποποίηση των παραγόμενων προϊόντων:

- Σύνδεση και αλληλοτροφοδότηση του ΤΕΙ Μεσολογίου, στον τομέα της ανάπτυξης προηγμένων υπηρεσιών στην έρευνα και τις νέες τεχνολογίες σε συνεργασία με το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, Πανεπιστήμιο Πατρών, κ.α. σημαντικές μονάδες του τομέα, καθώς και σχεδιασμός σε αυτή τη βάση των επιχειρήσεων, του Επιμελητηρίου, των αναπτυξιακών εταιρειών κλπ.
- Ανάπτυξη, μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων, της κοινωνικής οικονομίας, θέτοντας ως στόχευση τη δημιουργία ενός «Πάρκου Κοινωνικής Οικονομίας» στην περιοχή του Δήμου Ι.Π. Μεσολογίου.
- Δημιουργία Παρατηρητηρίου Χωρικής και Περιφερειακής/Οικονομικής Ανάπτυξης στην Αιτωλοακαρνανία με συμμετοχή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τοπικών φορέων.

Η διαδημοτική αυτή χωρική ενότητα όσον αφορά την τουριστική δραστηριότητα περιλαμβάνει δύο επιμέρους τουριστικές περιοχές: α) την παραλίμνια περιοχή Μεσολογίου - Αιτωλικού και β) την παράκτια ενότητα των δυτικών ακτών του ν. Αιτωλ/νίας. Και οι δύο τουριστικές περιοχές ανήκουν στην κατηγορία των **αναπτυσσόμενων τουριστικά παράκτιων περιοχών** της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας (που χαρακτηρίζονται η πρώτη από θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές διεθνούς σημασίας και η δεύτερη από χαμηλού βαθμού οικιστικές και περιβαλλοντικές πιέσεις με αναπτυσσόμενη όμως τουριστική δυναμική). Στην πρώτη υπερισχύουν οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ του τουρισμού, για τις περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών (Ζ) και ειδικότερα όσες είναι σύμφωνες με το Π.Δ/γμα Προστασίας του Εθνικού Πάρκου. Στην δεύτερη περιοχή ισχύουν οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ τουρισμού για τις Αναπτυσσόμενες Περιοχές (Α2) και οι εξειδικεύσεις τους, της περίπτωσης Β της παρ.3.3.1 του προηγούμενου άρθρου (15).

Στο πλαίσιο της στρατηγικής κατεύθυνσης για ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμό με νέες μορφές και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της ΠΔΕ, διατυπώνονται οι ακόλουθες ειδικότερες κατευθύνσεις:

α) Για την ενότητα Μεσολογγίου - Αιτωλικού

i. Ανάδειξη και προστασία του Εθνικού Πάρκου λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - περιοχή Ramsar και έκδοση Π. Δ/τος προστασίας του και των διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών NATURA 2000 της ενότητας.

ii. Ανάδειξη του Μεσολογγίου σε Κέντρο Εναλλακτικού και Ειδικών Μορφών Τουρισμού (Ιερά Πόλη, Έξοδος κ.α.) και σύνδεση του ιστορικού-πολιτιστικού τριπόλου Μεσολόγγι – Ναύπακτος - Θέρμο με τον τουριστικό άξονα Αρχαία Ολυμπία – Ήλιδα – Δελφοί και συγκεκριμένα με έμφαση:

- στον Ιαματικό και Ιατρικό τουρισμό με τη δημιουργία των αντίστοιχων υποδομών (πιστοποιημένη ιαματική πηγή της Αγίας Τριάδας, Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου, νεοκλασικό κτίριο «Χατζηκώστα», κλπ.),
- στον ορειβατικό (Βαράσοβα) και εκπαιδευτικό-μαθητικό τουρισμό (διεθνές φωτογραφικό φεστιβάλ, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης-ΚΠΕ Μεσολογγίου – Θέρμου, κλπ.), στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού στη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού (περιηγήσεις, παρατήρηση πουλιών κ.α.),
- στον αλιευτικό τουρισμό και ναυταθλητισμό (Τουρλίδα, Κλείσοβα-κανόε, καγιάκ, κωπηλασία) με: αξιοποίηση των υποδομών του ΙΧΘΥΚΑ, ανάπτυξη της Μαρίνας, αναβάθμιση του παραλιακού οδικού άξονα Μπούζα Αιτωλικού – παραλία Λούρου και υποδομές θαλασσιών συνδέσεων μικρών σκαφών σε Τουρλίδα, Λούρο, Διόνι, Βασιλάδι, Άη Σώστη, Προκοπάνιστο, κλείσιμο και εκτροπή του Βιολογικού καθαρισμού του Αιτωλικού,
- στον πολιτιστικό – ιστορικό τουρισμό με ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής του κεντρικού Αρχαιολογικού Μουσείου, κατασκευή του Μουσείου Εικονικής Αναπαράστασης της Εξόδου (στο «Ξενοκράτειο» κτήριο και με μελέτη ανάδειξης και προστασίας της Ιερής Πύλης), ολοκλήρωση των εργασιών ανάταξης των τριών αρχαίων θεάτρων, κατασκευή Ενυδρείου στο κτίριο της νυν ιχθυόσκαλας, ανάδειξη και προστασία των γεφυριών του Αιτωλικού, και τέλος
- στο θρησκευτικό τουρισμό (Μονές Αγίου Συμεώνος, Αγία Ελεούσα κλπ.).

iii. Εκπόνηση προγράμματος ανάπτυξης και αναβάθμισης του ιστορικού πυρήνα και του κέντρου της πόλης του Μεσολογγίου προς ενθάρρυνση της ανάπτυξης του τουρισμού των πόλεων (αστικός τουρισμός).

β) Για τις Δυτικές Ακτές Αιτωλοακαρνανίας:

i. επέκταση και ποιοτική αναβάθμιση με υψηλής ποιότητας ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις των τουριστικών υποδομών του θαλάσσιου, ιστιοπλοϊκού και αλιευτικού τουρισμού και δημιουργία ΠΟΤΑ,

ii. Αναβάθμιση υποδομών αγκυροβολίου Αστακού και δημιουργία ξενοδοχειακής μαρίνας στη θέση Σταυρολιμνιάνας Αστακού (κατεύθυνση και του αναθεωρημένου ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού).

γ) Γενικά:

i. Ανάπτυξη και συμπλήρωση των αστικών υποστηρικτικών υπηρεσιών Μεσολογγίου, Αστακού και Αιτωλικού και παράλληλα ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών με τη χρήση νέων τεχνολογιών και με τη συνδρομή ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη δημιουργία νησίδων αριστείας στον τομέα του τουρισμού, με εξειδικευμένες παρεμβάσεις για τα αστικά κέντρα. (όπως έξυπνες πόλεις, πράσινη ενεργειακή πόλη, η πόλη ως πόλος έλξης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού κλπ.).

ii. Δημιουργία νέων βιώσιμων μεταφορών και συγκεκριμένα:

- Βελτίωση σε προβληματικά σημεία της λεγομένης Παρά - Ιόνιας Οδού και της σύνδεσής της με την Ιόνια οδό.
- Αναβάθμιση του αεροδρομίου του Μεσολογγίου σε μικρό περιφερειακό αεροδρόμιο με διάδρομο γενικής αεροπορίας.
- Λειτουργία Υδατοδρομίου στο Μεσολόγγι.
- Βελτίωση / αναβάθμιση και σύνδεση του λιμανιού του Μεσολογγίου με τα Ιόνια νησιά και αναβάθμιση / ενίσχυση της μαρίνας Μεσολογγίου.
- Σχεδιασμός «ίσων ευκαιριών» και «κοινωνικής ένταξης», για τη βελτίωση της προβασιμότητας των τουριστών με προβλήματα κινητικά, όρασης, ακοής κλπ. σε τουριστικές περιοχές και θέρετρα, στα πλαίσια του διασυνοριακού προγράμματος Interreg Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα - Ιταλία 2007 - 2013 και του έργου «NOBARRIER - Tourism without BARRIER» - «Τουρισμός χωρίς εμπόδια».

Στα πλαίσια της στρατηγικής κατεύθυνσης για την σταδιακή ανασυγκρότηση των ορεινών περιοχών, ειδικότερες κατευθύνσεις, οι οποίες συμπληρωματικά αφορούν στην ορεινή και ημιορεινή περιοχή αυτής της χωρικής ενότητας, η οποία χαρακτηρίζεται ως μειονεκτική περιοχή που χρήζει βελτίωσης και ενίσχυσης σε πολλούς τομείς, είναι:

α) Ανάδειξη και προστασία της αξιόλογης φυσικής περιοχής του Δ. Ξηρομέρου που περιλαμβάνει όλη την έκταση των Δ.Ε. Αστακού και Κανδήλας - προστατευόμενη περιοχή του Όρους Αράκυνθος (Natura), καθώς και του βελανιδοδάσους Ξηρομέρου.

β) Υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου για την προστασία/ ανάδειξη του Δάσους του Φράξου, της περιοχής Ξηρομέρου και του φαραγγιού της Κλεισούρας, ως πόλων έλξης επισκεπτών.

γ) Διαμόρφωση, ενεργοποίηση και σταδιακή υλοποίηση ολοκληρωμένων διαχειριστικών σχεδίων για τον ορεινό χώρο (με βραχυ-μεσο-μακροπρόθεσμα μέτρα, ενέργειες και δράσεις), με:

- την ενίσχυση του πλέγματος των ορεινών κωμοπόλεων και κεφαλοχωριών (εδρών ή δευτέρων κέντρων των δύο πρώην Καποδιστριακών Δήμων) μεταξύ τους και την σύνδεσή τους με τα γειτονικά ορεινά επαρχιακά κέντρα των ορεινών ενοτήτων της ΠΕ Ευρυτανίας,
- την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, (μέσω κινήτρων, συμμετοχής σε σχετικά κοινοτικά προγράμματα),
- τη βελτίωση της οδικής σύνδεσης και των υποδομών, ιδίως των ορεινών κωμοπόλεων και κεφαλοχωριών και των σημαντικών περιβαλλοντικών και τουριστικών τους πόρων, με τα πλησιέστερα αστικά κέντρα,